

Wyrok z dnia 28 marca 2000 r.

II UKN 430/99

Orzeczenie lekarskie wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, stwierdzające stopień uszczerbku na zdrowiu oraz jego związek z wypadkiem przy pracy, nie jest wiążące dla pracodawcy.

Przewodniczący SSN Beata Gudowska, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Jerzy Kuźniar (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2000 r. sprawy z powództwa Mirosława J. przeciwko Państwowemu Przedsiębiorstwu Użyteczności Publicznej „Poczta Polska” Urzędowi Przewozu Poczty w B. o odszkodowanie, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 8 kwietnia 1999 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Bytomiu z dnia 8 października 1998 r. [...] i sprawę przekazał temuż Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 8 października 1998 r. [...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Bytomiu zasądził od pozwanego Państwowego Przedsiębiorstwa Użyteczności Publicznej Poczta Polska, Urzędu Przewozu Poczty w B. na rzecz powoda Mirosława J. kwotę 5935 zł z ustawowymi odsetkami, tytułem jednorazowego odszkodowania za stwierdzony prawomocnym orzeczeniem Obwodowej Komisji Lekarskiej do spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia (OKiZ) [...] w T.G. z dnia 3 lipca 1997 r. 25% uszczerbek na zdrowiu, wywołany skutkami wypadku przy pracy w dniu 15 kwietnia 1994 r. Charakter zdarzenia jako wypadku przy pracy został ustalony – na podstawie opinii lekarzy, biegłych sądowych – wyrokami Sądu Rejonowego w Bytomiu z dnia 16 stycznia 1997 r. [...] oraz Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 15 maja 1997 r. [...]. Sąd

stwierdził, że rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 października 1975 r. w sprawie zasad i trybu orzekania o uszczerbku na zdrowiu oraz wypłacania świadczeń z tytułu wypadku przy pracy, w drodze do pracy i z pracy oraz z tytułu chorób zawodowych (Dz.U. Nr 36, poz. 199) nie przewiduje możliwości odwoływania się pracodawcy od orzeczenia OKiZ, odmowa więc wypłaty odszkodowania, ustalonego w oparciu o takie prawomocne orzeczenie, jest oczywiście nieuzasadniona. Wyliczając odszkodowanie na kwotę 5.935 zł Sąd wziął pod uwagę określoną na 237,40 zł wysokość odszkodowania za każdy procent uszczerbku na zdrowiu. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd powołał art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób. zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.). Stanowisko to w pełni podzielił Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach i oddalił apelację pozwanego (wyrok z dnia 8 kwietnia 1999 r. [...]).

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją pozwany i zarzucając „naruszenie prawa materialnego (art. 393¹ pkt 1 KPC) a mianowicie art. 1 w związku z art. 476 § 1 pkt 3 KPC przez błędną jego wykładnię (...) oraz art. 1 w związku z art. 6 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. (...) przez ich niewłaściwe zastosowanie” oraz naruszenie przepisów postępowania „w zakresie, który miał istotny wpływ na wynik sprawy” – art. 231 i 233 KPC – wniósł bądź to o zmianę wyroku i oddalenie powództwa, bądź też jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach lub Sądowi Rejonowemu w Bytomiu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania. Według skarżącego, w razie kwestionowania przez pracodawcę orzeczenia komisji lekarskiej (OKiZ) w przedmiocie uszczerbku na zdrowiu i jego związku z wypadkiem przy pracy, sąd powszechny jest właściwy do rozpoznania sprawy i oceny zarzutów pracodawcy w związku „z zasadą dwuinstancyjności postępowania w sporach pracowniczych o jednorazowe odszkodowanie (...)”.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Wstępnie należy zauważyć, że zgodnie z art. 316 § 1 KPC sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (obejmujący nie tylko ustalony stan faktyczny, ale także obowiązujące prawo). Oznacza to w tej sprawie, że w chwili wyrokowania przez Sąd pierwszej i drugiej instancji – odpowied-

nio w dniu 8 października 1998 r. oraz 8 kwietnia 1999 r. – obowiązywała już ustawa z dnia 28 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych ustaw o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym (Dz.U. Nr 100, poz. 461), w której w szczególności zmienione zostały dotychczasowe zasady orzekania o niezdolności do pracy. W miejsce dwuinstancyjnego postępowania „lekarskiego” (obwodowe i wojewódzkie komisje lekarskie do spraw inwalidztwa i zatrudnienia) wprowadzone zostało postępowanie jednoinstancyjne, w którym ten nowy tryb jest realizowany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych działającego na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy do celów rentowych (Dz.U. Nr 99, poz. 612). W tym stanie rzeczy bezprzedmiotowe jest ustosunkowywanie się do twierdzeń Sądu, iż w dotychczasowym stanie prawnym, od orzeczenia obwodowej komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia orzekającej o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem, pracodawcy nie przysługiwało prawo wniesienia odwołania do komisji wojewódzkiej. Pomijając nietrafność tego stanowiska należy zauważyć, że postępowanie to (mające charakter postępowania przedsądowego) i jego reguły, nie mogą być uznawane za wiążące w postępowaniu sądowym. Stanowisko Sądu, że orzeczenie lekarskie (poprzednio OKiZ i WKiZ, obecnie lekarza orzecznika ZUS) stwierdzające stopień uszczerbku na zdrowiu jest wiążące dla pracodawcy, a tym bardziej dla sądu, jest zupełnie nieuzasadnione. Przepis § 16 ust. 1 rozporządzenia MPPiSS oraz MZiOS z 17 października 1975 r. wskazuje na obowiązek zakładu pracy wypłacenia pracownikowi we wskazanym terminie jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy, o ile pracodawca nie kwestionuje tego orzeczenia, tak co do stopnia uszczerbku na zdrowiu, jak i jego związku z wypadkiem. W myśl § 20 ust. 1 tego rozporządzenia o ustaleniu lub odmowie odszkodowania pracodawca obowiązany jest powiadomić pisemnie osobę zainteresowaną, a w przypadku jeżeli odszkodowania odmówiono, nadto pouczyć tę osobę o możliwościach odwoływania się do właściwego sądu rozstrzygającego spory o roszczenia ze stosunku pracy (art. 262 KP w związku z art. 476 § 1 pkt 3 KPC). Pracownik kwestionujący stanowisko pracodawcy w przedmiocie odmowy wypłacenia jednorazowego odszkodowania, albo jego wysokość (wobec niezaakceptowania orzeczenia lekarza orzecznika o stopniu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu) może wytoczyć powództwo przeciwko pracodawcy do właściwego sądu, ten zaś jest obowiązany na ogólnych zasadach wyini-

kających z przepisów KPC (Działu III. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych) do rozpoznania sprawy i orzeczenia, po przeprowadzeniu stosownego postępowania, o zasadności wytoczonego powództwa. Jest rzeczą oczywistą, że to „stosowne postępowanie” obejmuje odpowiednie postępowanie dowodowe, w tym również dowód z opinii biegłych (art. 278 i następne KPC).

Przypomnienie tych dość oczywistych uwag jest konieczne wobec twierdzeń Sądu zawartych w zaskarżonym orzeczeniu. Gdy więc podniesione w kasacji zarzuty okazały się w pełni uzasadnione, należało uchylić zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu pierwszej instancji i sprawę przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania (art. 393¹³ § 1 KPC) i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego (art. 108 § 2 w związku z art. 393¹⁵ KPC).

=====